

Vattna nätfloran

Nätet kännetecknas av mångfald och också av konkurrens. Det är besynnerligt att en så liberal modell i flera sammanhang har visat sig uppmuntra monopol-tendenser.

För några decennier sedan rörde det företaget IBM, som skaffade sig en ställning på marknaden som låg nära monopol. Den som inte var kompatibel med IBM-standard, den hade problem. Man måste vara anknuten till "IBM-nätet".

Diktatoriskt telemonopol

När datorerna sedan började kopplas samman alltmer, flyttades uppmärksamheten till telenäten. Där fanns sannerligen dominanser. I många länder hade teleförvaltningen med tillhörande tillverkningsenheter en monopolliknande ställning. Inte minst var det så i Sverige. Trots frånvaron av rättsligt monopol dominerade statliga Televerket totalt telekommunikationssystemen, och kunde sätta priser efter eget skön. Den som inte gillade monopolet, och uttryckte kritik och förslag till reformer, fick känna de kalla vindarna blåsa.

Mångfalden ett minne blott

Så småningom kom grundläggande programvaror i fokus. En ung man vid namn Gates ("grindar", intressant nog) såg operativsystemens roll på marknaden. Successivt ökade han på ett målmedvetet sätt Microsofts inflytande till en uppenbar dominans, som fortfarande råder för ett antal produkter.

Därefter dök Google upp. Här är det webbläsare och sökmetoder på internet som är styrmedel. Google vilar inte på hanen, köper upp, inkluderar, sprider riskerna. All världens litteratur, kartor, all världens alltmöjligt, Google tar för sig, "har" redskapen.

Nästa steg? Den här utvecklingen har hittills kännetecknats av en ökande grad av värdeaddition. Vilken är nästa form? Kanske underhållning, med inflytande från TV? Fort fram med nya format!

Konsumenternas eftertänksamhet

tycks inte hinna med. Hur kan det komma sig att det går så fort? Ett skäl är att vi skapat system och nät med väldigt låga trösklar för inträde. Många nya tjänster kan uppstå direkt. Det är värdefullt för ny företagsamhet, och för expansion.

Nätet guld för prisjämförelser

Men nätet har också underbara möjligheter att främja konsumentinflytande. De tjänster som nu finns för kvalitets- och prisjämförelser för olika produkter och tjänster är principiellt sett en dröm för den medvetna konsumenten. Det har tagit ack så lång tid att övertyga Råd & Rön om värdet av att främja sådana.

Ändå etablerar sig de stora systemen allt snabbare. Konsumtionen tycks sacka efter den allt snabbare produktionen, trots att den har tillgång till lika effektiva redskap.

Finns det möjligheter att påverka den balansen? Detta är en av de intressanta politiska frågorna i informations-samhället, möjligheterna att systematiskt expandera plattformar för konsumenters insyn och inflytande. Här finns plats för obundna konsumentrörelser och fristående konsumentgrupper att dela erfarenheter.

Nyttja nätets demokrati

Nät och datorer är inte tekniska manicker som kopplas in här och var för att effektivisera vårt samhälle. De är själva blodet i omloppet, de förmedlar allt. Med nätet när vi redan nära nog alla medborgare. Och om nu tendenser till blodproppar uppstår, då finns det plats för att göra blodet mer lättflytande. Man kan tillhandahålla

lämpliga doser av samhällelig acetylsalisylsyra. Det blir bra nätpolitik. Vi kan hjälpas åt att föra ut konsumentinflytandet via nätet. Vi kan sprida ordet medborgarinflytande. Låt oss använda de två orden minst en gång om dagen.

Och låt oss ta till oss fräscha redskap. Facebook, ja, det blir bra. Vi kör konsumentgrupper i Facebook. Visst.

Men vänta nu, varför just Facebook, som redan är så dominerande?

Tomas Ohlin

DEMOKRATISKA STRÖMMINGAR. Låt konsumentmedvetenheten blomstra på nätet genom fria debattforum och sajter för prisjämförelser, uppmanar insändaren.

ISTOCKPHOTO